

AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

| svibanj 2015.

SADRŽAJ

Polovica građana Hrvatske uvjerena je da upravo konkurenčija omogućava bolji izbor potrošačima

Prihvaćeno prvo izvješće o nadzoru mjera koncentracije HT-a i Optima Telekoma

Mladen Cerovac na godišnjoj konferenciji ICN-a

Zahtjev DORH-u za preispitivanje zakonitosti odluke Visokog upravnog suda u predmetu ortodonti

Nautičkom centru Prgin dozvola za koncentraciju Županijskog radija Šibenik

Gazprom na korak od utvrđenja zlouporabe

Norvežani kaznili kartel u javnoj nabavi u zdravstvu

Zabranjena koncentracija na njemačkom tržištu maloprodaje

P&G u Grčkoj kažnjen za protutružno djelovanje

Polovica građana Hrvatske uvjerenja je da upravo konkurencija omogućava bolji izbor potrošačima

Drugi puta u tri godine EK je ispitivala stavove europskih građana o koristima od provedbe propisa o zaštiti tržišnog natjecanja. Generalno, građani EU smatraju da je tržišno natjecanje dobro i poželjno

Europska komisija je u rujnu 2014. provela drugo istraživanje o stajalištu europskih građana prema kvaliteti i koristima od provedbe propisa o zaštiti tržišnog natjecanja u EU. Istraživanje je imalo dva dijela - jedno je provedeno među građanima EU, a drugo među ispitanicima u komercijalnom sektoru, odnosno među dionicima koji su u profesionalnom doticaju s provedbom propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Rezultati istraživanja objavljeni su u ožujku 2015. Istraživanjem su bile obuhvaćene sve države članice pa tako i Hrvatska, a rađeno je na ukupnom uzorku od 26.549 ispitanika. U Hrvatskoj je istraživanjem bilo je obuhvaćeno 1000 ispitanika.

Tržišno natjecanje potiče rast

Generalno, građani EU smatraju da je tržišno natjecanje dobro i poželjno te da konkurenca među tvrtkama potrošačima

omogućava veći izbor i bolje cijene. Mišljenja su, također, da konkurenca među tvrtkama potiče inovacije i gospodarski rast odnosno da omogućava višu kvalitetu proizvoda i usluga.

Štoviše, 15 posto EU građana konkurenčiji pripisuje izrazito pozitivan učinak na izbor potro-

šača. Istodobno, međutim, veliki postotak, čak petina ispitanika (19 posto), smatra upravo suprotno - da konkurenca ima negativan utjecaj na izbor potrošača.

Stratifikacija rezultata, pak, pokazuje kako je polovica građana Hrvatske (52 posto) uvjerenja

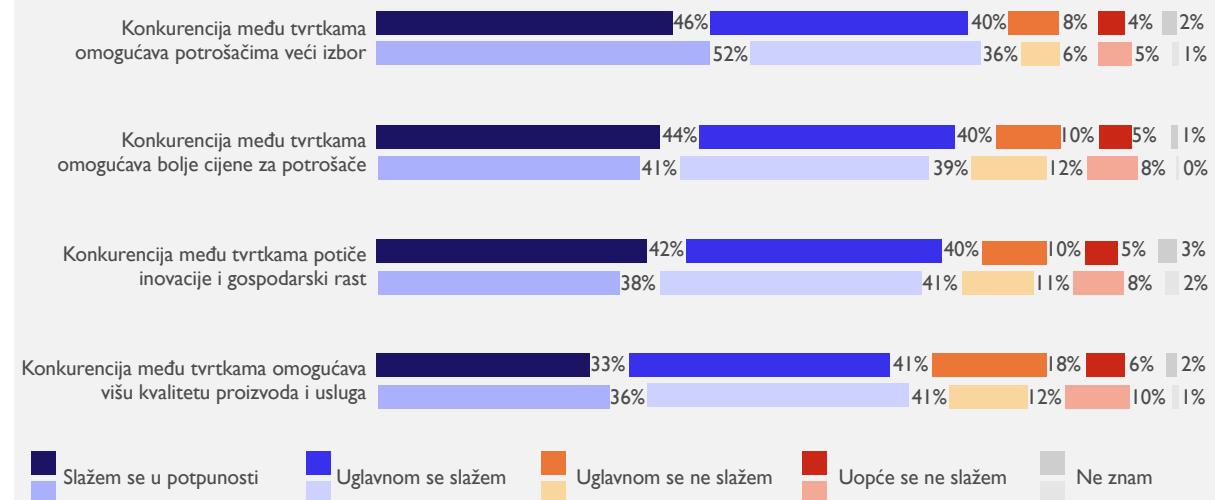
da upravo konkurenca omogućava potrošačima veći izbor što je veći postotak nego u ostalim zemljama EU gdje se s tom tvrdnjom u potpunosti slaže 46 posto građana. Istodobno, međutim, manje hrvatskih građana (41 posto) nego građana EU (46 posto) smatra da tržišno natje-

canje omogućava bolje cijene proizvoda.

Bolne točke - energetski i telekomunikacijski sektor

Najveći doživljaj nedostatka tržišnog natjecanja građani EU imaju u području energije (28 posto), usluga prijevoza (23 posto), telekomunikacija i interneta (18 posto) te farmaceutskih proizvoda (21 posto). Hrvatski građani - njih 30 posto - s građanima EU dijeli osjećaj nedostatka tržišnog natjecanja u sektoru energije te u sektoru prijevoza (željeznice, avio prijevoz). Međutim, za razliku od građana EU, hrvatskim građanima je percepcija nedostatka tržišnog natjecanja u sektoru telekomunikacija i interneta vrlo izražena - čak 29 posto. Zapitani da odrede glavne probleme u sektorima koje su označili kao one u kojima najviše osjećaju nedostatak tržišnog natjecanja, građani su se u vrlo visokom postotku - EU - 68 posto, Hrvatska - 70 posto - referirali

STAJALIŠTA O TRŽIŠNOM NATJECANJU

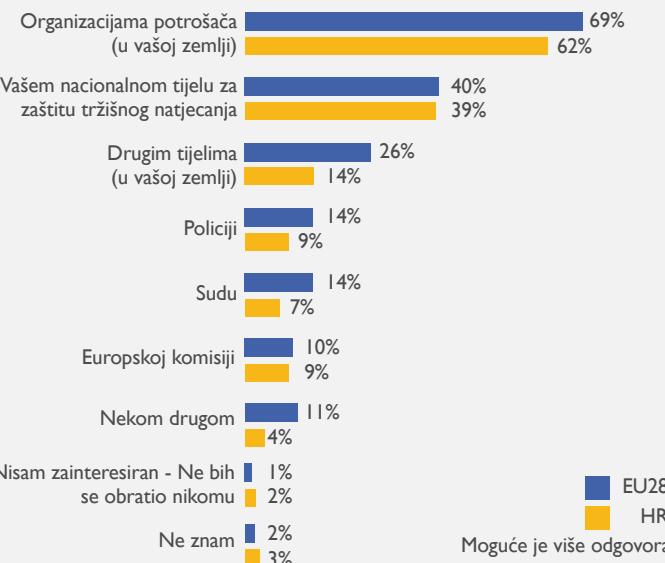

Udruge potrošača prvi izbor za prijavu

Unatoč trudu tijela za zaštitu tržišnog natjecanja u svim državama EU, pa tako i Hrvatskoj da u najvećoj mogućoj mjeri transparentno rade i promiču svoje odluke i tržišno natjecanje, preko polovice građana (gotovo 70 posto u EU, a 62 posto u Hrvatskoj) će probleme vezane uz tržišno natjecanje prije prijaviti organizacijama potrošača u svojoj zemlji, nego nacionalnim tijelima za tržišno natjecanje. Oko 40 posto njih obratit će se nacionalnim tijelima, dok će 26 posto građana EU, a 14 posto građana Hrvatske, pritužbu poslati drugim tijelima u svojim državama.

POZNAVANJE POLITIKE TRŽIŠNOG NATJECANJA

Ispitanici koji znaju gdje ili kome se obratiti u slučaju da ustanove veliki problem uz tržišno natjecanje

na previsoke cijene. Oko polovice građana EU i Hrvatske smatra da je u tim sektorima izbor pre-mali ili ga uopće nema, a oko 40 posto svih ispitanika smatra da je

kvaliteta dobara ili usluga u tim sektorima nezadovoljavajuća. No, dok 57 posto građana EU navodi kako im je kao potrošačima u sektorima energije, teleko-

DOŽIVLJAJ NEDOSTATKA TRŽIŠNOG NATJECANJA

Odluke EK jasne i razumljive

I profesionalni dionici su se, ukupno gledano, pozitivno izjasnili o kvaliteti i učincima politike tržišnog natjecanja u EU, istaknuviši jasnoću i razumljivost odluka EK kao i njezinu sposobnost da detektira moguća kršenja pravila tržišnog natjecanja. Poslovni sektor smatra da su u razdoblju od 2010. do 2013. odluke EK bile jasne, razumljive, dobro strukturirane i dobro obrazložene. Razumijevanje tržišnih silnica od strane Komisije uglavnom je dobro ocijenjeno, premda postoje varijacije od područja do područja. Kvaliteta analize opisana je kao visoka. Kompanije i pravne osobe iznijele su zadovoljstvo kvalitetom komunikacije s EK, ali imaju rezervi prema razini transparentnosti u nekim slučajevima.

u tim sektorima postoji premaли izbor ili ga uopće nema te da nema značajnijih razlika u cijenama sličnih proizvoda i usluga.

Informacije s TV-a

Očekivano, najviše građana i EU i Hrvatske (oko 60 posto) se o odlukama iz područja tržišnog natjecanja informira putem tv programa i tiska. No dok je postotak građana koji informacije o kartelima, koncentracijama ili državnim potporama doznaće iz tiska u EU 60 posto, u Hrvatskoj on iznosi 48 posto. Zanimljivo je da je u Hrvatskoj nešto veći postotak građana (42 posto) nego u EU (38 posto) koji o predmetima iz područja tržišnog natjecanja doznaće s interneta.

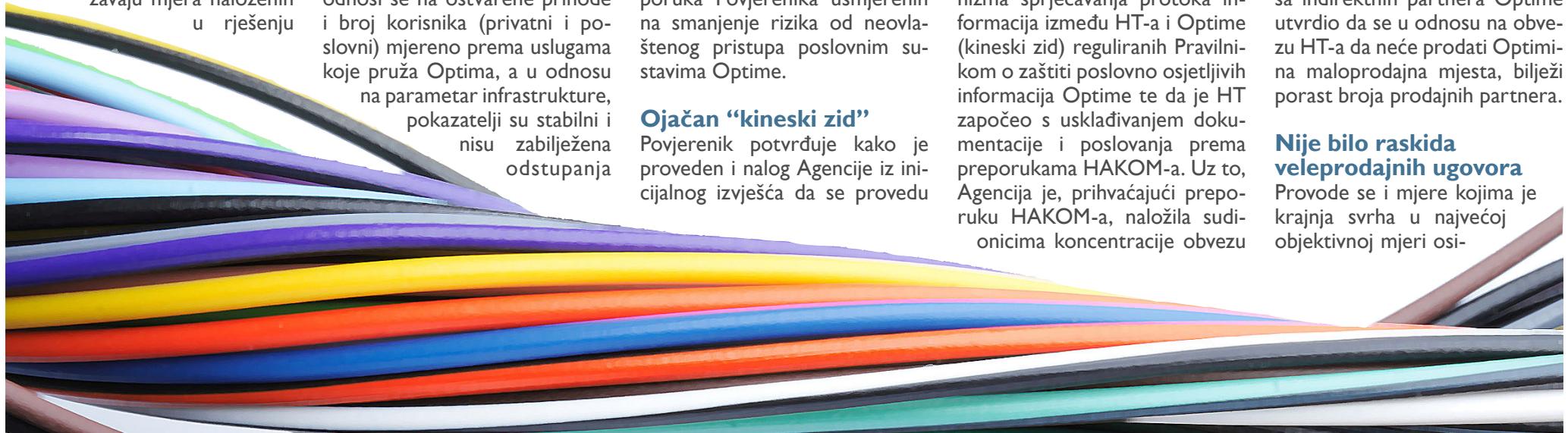
munikacija, prometa ili farmacije teško uspoređivati cijene, u Hrvatskoj to misli 35 posto građana. Također, manji broj građana Hrvatske (32 posto) nego gra-

dana EU (45 posto) smatra da je u navedenim sektorima teško ili nemoguće promjeniti dobavljače. No, oko polovice građana i u EU i u Hrvatskoj smatra da

Prihvaćeno prvo izvješće o nadzoru mjera koncentracije HT-a i Optima Telekoma

Povjerenik Ernst & Young d.o.o ni u jednom segmentu provođenja mjera nije zabilježio značajna odstupanja od parametara utvrđenih rješenjem Agencije

Agencija za zaštitu tržišnog Anatjecanja prihvatiла je Prvo izvješće Povjerenika za nadzor provedbe mjera iz rješenja o uvjetno dopuštenoj koncentraciji poduzetnika Hrvatski Telekom i OT - Optima Telekom koje je izradio Ernst & Young d.o.o. Utvrđeno je da se sudionici koncentracije do sada pridržavaju mjera naloženih u rješenju

Agencije. Vezano uz mjere iz rješenja koje se odnose na upravljanje Optiminom imovinom, a prate se kroz parametre korisničke baze i infrastrukture, Povjerenik je utvrdio kako se u razdoblju od 2012. do trećeg tromjesečja 2014. ne bilježe značajna odstupanja stanja Optimine imovine.

Parametar korisnička baza odnosi se na ostvarene prihode i broj korisnika (privatni i poslovni) mjereno prema uslugama koje pruža Optima, a u odnosu na parametar infrastrukture, pokazatelji su stabilni i nisu zabilježena odstupanja

prema postavljenim parametrima. Kada je riječ o obvezi HT-a da zaštititi korisničku bazu Optime, Povjerenik je utvrdio da su uvedene mjere zaštite povjerljivosti korisničkih podataka te da im je pristup ograničen.

Međutim, Agencija je prihvatiла i sudionicima koncentracije naložila provedbu dodatnih preporuka Povjerenika usmjerenih na smanjenje rizika od neovlaštenog pristupa poslovnim sustavima Optime.

Ojačan "kineski zid"

Povjerenik potvrđuje kako je proveden i nalog Agencije iz inicijalnog izvješća da se provedu

POTREBNO JE DODATNO SMANJITI RIZIK NEOVLAŠTENOG PRISTUPA SUSTAVIMA OPTIME

definirana krajnjeg roka za potpunu provedbu preuzete obveze kako se ne bi neosnovano odužila i kako bi svrha radi koje je mjeru i određena, bila ispunjena.

Sudionici koncentracije su, prema nalogu Agencije, to dužni izvršiti bez odgode, a najkasnije do idućeg izvješća Povjerenika. Povjerenik je, provjerom popisa indirektnih partnera Optime utvrdio da se u odnosu na obvezu HT-a da neće prodati Optimu maloprodajna mesta, bilježi porast broja prodajnih partnera.

Nije bilo raskida veleprodajnih ugovora

Provode se i mjere kojima je krajnja svrha u najvećoj objektivnoj mjeri osi-

Pravila kod "usisavanja" Optima directa

Povjerenik je izvijestio Agenciju da je zaprimio obavijest Optime kako od 1. siječnja 2015. započinje prijenos dijela gospodarske djelatnosti s društva Optima direct na društvo Optima telekom. U odnosu na to, Agencija je prihvaćajući preporuku HAKOM-a da se pri reorganizaciji Optime direct, vodi računa o poštivanju pravila o povjerljivosti podataka, naložila sudionicima koncentracije da provedu sve mehanizme sprječavanja protoka informacija.

Optima jasno ističe da je dio HT grupe

Na koncu, Povjerenik je utvrdio da se HT pridržava preuzete obveze da za vrijeme trajanja koncentracije neće sudjelovati u preuzimanjima kontrole nad ostalim alternativnim operatorima električnih komunikacija nad kojima jest, ili bi mogao biti, otvoren postupak predstecajne nagodbe, a kada je riječ o obvezi informiranja da je za vrijeme trajanja koncentracije Optima dio HT grupe, utvrđeno je da je na memorandumu i računu Optime te prikazu ekrana Optimine službene mrežne stranice, naznačena informacija da je Optima dio HT grupe.

gurati samostalnost poslovanja Optime za vrijeme trajanje koncentracije, a Povjerenik navodi kako nije bilo ni promjena članova Uprave i Nadzornog odbora Optime u odnosu na Inicijalno izvješće koje je Agencija prihvatala.

Zaposlenici HT-a zaduženi za implementaciju mjera restrukturiranja i sinergijskih mjer ne dolaze iz HT-ove Poslovne jedinice za privatne korisnike, Poslovne jedinice za poslovne korisnike niti iz HT-ovog povezanog društva Iskon Internet d.d., a HT od donošenja rješenja Agencije nije

nudio zaposlenje ključnim zaposlenicima Optime. Kada je riječ o veleprodajnim ugovorima Optime za koje se HT u rješenju o uvjetno odobrenoj koncentraciji obvezao da ih tijekom trajanja koncentracije neće raskidati, Povjerenik je utvrdio da u izvještajnom razdoblju nije bilo raskida veleprodajnih ugovora.

Također, vezano uz objavljenu Javnu ponudu za usluge najma slobodnih kapaciteta u izgrađenoj optičkoj mreži, Povjerenik navodi kako su zaprimljeni zahtjevi za izradom konkretne ponude.

Mladen Cerovac na godišnjoj konferenciji ICN-a

Riječ je o multilateralnom forumu koji omogućuje razmjenu iskustava i raspravu o svim pitanjima iz područja prava tržišnog natjecanja

Kao jedini predstavnik iz Hrvatske, Mladen Cerovac, predsjednik Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, sudjelovao je na tradicionalnoj godišnjoj konferenciji Međunarodne mreže tijela za zaštitu tržišnog natjecanja (ICN) koja se od 28. travnja do 1. svibnja 2015. održavala u Sydneyu.

ICN je dobrovoljna, projektno orijentirana i na konsenzusu zasnovana neformalna mreža koja se bavi razmatranjem zajedničkih pitanja provedbe i promicanja prava zaštite tržišnog natjecanja, a godišnji sastanak mreže predstavlja multilateralni forum koji predstavnicima tijela za zaštitu tržišnog natjecanja te ostalim stručnjacima koji se bave ovom problematikom, omogućuje razmjenu iskustava i raspravu o svim pitanjima iz područja prava tržišnog natjecanja.

U članstvu ICN-a trenutno je 130 tijela za zaštitu tržišnog natjecanja, a mreža je osnovana 2001. upravo s ciljem jačanja konvergencije i suradnje u

550
SUDIONIKA BILO JE
NA OVOGORIŠNJOJ
KONFERENCIJI

globalnoj zajednici koja se bavi provedbom propisa o zaštiti tržišnog natjecanja. Većina tijela

za zaštitu tržišnog natjecanja na ovaj godišnji skup šalje višečlane delegacije u čijem su sastavu šefovi tijela za zaštitu tržišnog natjecanja i članovi stručne službe u tim tijelima.

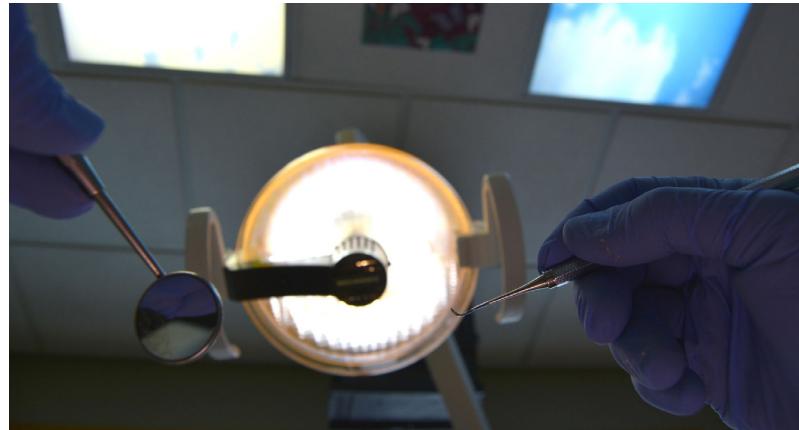
Na ovogodišnjoj konferenciji bilo je 550 sudionika, a uz predstavnike članica ICN-a, forumu su prisustvovali i predstavnici poslovne i akademске zajednice.

Zahtjev DORH-u za preispitivanje zakonitosti odluke Visokog upravnog suda u predmetu ortodonti

AZTN: obrazloženje presude negira koncept zabranjenog sporazuma utvrđen ZZTN-om i riječ je o presedanu koji bi mogao imati štetne učinke na interesu potrošača, poduzetnika i tržišno natjecanje u cjelini

Vijeće Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja je sredinom travnja 2015. donijelo odluku da Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske podnese zahtjev za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne presude Visokog upravnog suda RH u predmetu AZTN protiv Hrvatskog društva ortodonata.

Naime, Visoki upravni sud RH je usvojio tužbeni zahtjev Hrvatskog društva ortodonata (HDO) i poništio rješenje AZTN-a kojim je utvrđeno da je HDO dokumentom pod nazivom Minimalni cjenik ortodontskih usluga utvrdio minimalne cijene usluga, čime je sklopio zabitani sporazum. AZTN sma-

tra da se obrazloženjem presude negira koncept zabranjenog sporazuma utvrđen Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja i

pravnom stečevinom EU te da je riječ o presedanu koji bi, ako presuda Visokog upravnog suda RH-a ostane na snazi, mogao

imati štetne učinke na interesu potrošača, poduzetnika i tržišno natjecanje u cjelini.

Stoga je AZTN, budući da protiv presude Visokog upravnog suda RH nema redovnog pravnog lijeka, prvi put u svojoj 18-godišnjoj povijesti posegnuo za izvanrednim pravnim sredstvom.

Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja, u skladu s pravnom stečevinom EU, jasno definira da se odluke udruženja poduzetnika kojima se utvrđuju minimalne ili jedinstvene cijene smatraju zabranjenim sporazumima, bez obzira što takva udruženja nisu posebnim propisom ovlaštena za donošenje tih odluka. Studio-

nici takvih sporazuma, a napose udruženja poduzetnika, podliježu sankcijama u obliku upravno-kaznenih mjera na temelju same činjenice da postoje dokazi o postojanju sporazuma i to potpuno neovisno o tome je li sporazum primjenjivan u praksi ili nije.

Presuda Visokog upravnog suda RH negira upravo ova dva ključna elementa pa time otvara vrata dogovoru o cijenama u okviru strukovnih i drugih interesnih udruženja poduzetnika. AZTN će na zabranjene sporazume nastaviti dosljedno primjenjivati odredbe Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, tumačeći ih u skladu s kriterijima iz pravne stečevine EU.

Nautičkom centru Prgin dozvola za koncentraciju Županijskog radija Šibenik

Agenca je na [prvoj razini održala koncentraciju](#) koja je nastala nakon što je NCP-Nautički centar Prgin-Remontno brodogradilište Šibenik stekao kontrolu

nad Županijskim radiom Šibenik. Koncentracija u proizvodnom smislu ima učinak na tržištima djelatnosti radija i radijskog oglašavanja, a u zemljopisnom smislu za oba

tržišta učinak joj je na području Šibensko-kninske županije.

Na objavljeni javni poziv Agenca nije zaprimila ni jednu prijedbu i/ili mišljenje, a s obzirom

na strukture mjerodavnog tržišta u odnosu na postojeće i potencijalne konkurente, postkoncentracijski tržišni udjel sudionika koncentracije te očekivane koristi

za potrošača, koncentracija neće imati negativan učinak na tržišno natjecanje.

Koncentracija se stoga smatra dopuštenom na I. razini.

Gazprom na korak od utvrđenja zlouporabe

Europska komisija uputila je Gazpromu obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama, navodeći da je ruska energetska kompanija zlouporabila svoj vladajući položaj u Bugarskoj, Češkoj, Estoniji, Mađarskoj, Latviji, Poljskoj i Slovačkoj. Komisija smatra da je Gazprom "raskomadao" nacionalna tržišta plina u istočnoj Europi - gdje je u vladajućem, ako ne i monopolističkom položaju - s ciljem sprječavanja prekogranične trgovine, što za učinak ima napuhavanje cijena. Komisija svoj postupak temelji na tri okosnice: kupcima je spriječena daljnja prodaja plina u inozemstvu, naplaćuju im se nepoštene cijene te se od njih zahtijevaju ustupci koji ničim nisu vezani uz infrastrukturu za transport plina. Komentar Gazproma je kako je očekivao da će se "posebna pozornost dati činjenici da je on poduzetnik osnovan izvan EU-a, koji u skladu s ruskim zakonima obavlja funkcije javnog interesa i ima status strateškog, državno kontroliranog subjekta". Rusi sada imaju 12 tjedana za odgovor te imaju pravo zahtijevati usmenu raspravu.

Norvežani kaznili kartel u javnoj nabavi u zdravstvu

Norveška agencija za zaštitu tržišnog natjecanja kaznila je kartel u javnoj nabavi na tržištu opskrbe električne energije javnoj bolnici. Norveški poduzetnici Arro, Caverion i Pettersen nisu se međusobno natjecali na devet odvojenih natječaja između prosinca 2012. i listopada 2013., osiguravajući tako dobijanje ugovora s bolnicom Vestre Viken, koja im je okvirnim sporazumom povjerila isključiva prava ponude te je prihvaćala umjetno napuhane ponude u uvjerenju da se radi o konkurentnim ponudama.

Okvirni sporazumi su uobičajeni u Norveškoj, posebice na natječajima javne nabave, jer se smanjenjem broja poduzetnika koji su pozvani na podnošenje ponuda, pojednostavljuje često težak natječajni postupak. Poduzetnik Caverion prijavio se za oslobođenje od kazne, no ostvario je samo djelomično smanjenje jer je njegova prijava uslijedila tek nakon što su dokazi o dogovoru pronađeni u nenajavljenoj pretrazi. U konačnici je Caverion kažnen iznosom od €285,000, Pettersen €340,000 i Arro €220,000.

Zabranjena koncentracija na njemačkom tržištu maloprodaje

Njemački Bundeskartellamt je zabranio koncentraciju dvaju supermarketa, navodeći da bi došlo do znatnog slabljenja tržišnog natjecanja na nekoliko regionalnih tržišta te do jačanja već ionako velike kupovne moći dviju grupa – Edeke, najvećeg nacionalnog lanca, i Kaiser Tengelmann. Koncentracijom u vrijednosti od 1,8 milijardi eura bilo je predviđeno Edekino preuzimanje oko 450 prodajnih mjesta Kaiser Tengelmann, čime bi se znatno ojačao položaj Edeke u sektoru maloprodaje hrane te potaknuo rast cijena na čitavom tržištu. Posebna je pozornost posvećena lokalnim tržištima u Berlinu, Münchenu i Düsseldorfu, gdje Kaiser Tengelmann ima između 10 i 30 posto tržišnog udjela. Poduzetnik Edeka je ponudio prodaju određenih prodavaonica, no njemačka je agencija ocijenila da time ne bi bili uklonjeni štetni učinici jer mnoga od tih prodajnih mjesta već jesu ili će uskoro biti zatvorena.

P&G u Grčkoj kažnen za protutržišno djelovanje

Grčka komisija za zaštitu tržišnog natjecanja kaznila je Procter & Gamble s 5,3 milijuna eura zbog davanja popusta na dječje pelene, uključujući ciljane prodajne iznose, glavnim trgovcima na malo u zamjenu za fiksni prostor na njihovim policama. Konkurenčki dobavljači su tako bili isključeni u razdoblju između 2003. i 2011. godine. Isto je tijelo 2012. godine kaznilo Tasty Foods, društvo kćer Pepsisa, sa 16 milijuna eura, te Nestle 2009. godine s 29 milijuna eura zbog sličnih protutržišnih popusta, kao i Coca Colu 2005. godine s 8 milijuna eura, također zbog postupanja vezanog uz davanje popusta. P&G u prvoj reakciji upozorava na razilaženje u stavovima u

samoj komisiji, čijih je troje vijećnika glasovalo za kažnjavanje, dok je dvoje bilo "čvrsto protiv" takve odluke.

Odluke AZTN-a objavljene u travnju 2015.

- [NCP d.o.o., Šibenik i Županijski radio Šibenik d.o.o., Šibenik - Ocjena dopuštenosti koncentracije](#)

- [Ministarstvo zaštite okoliša i prirode - Nacrt prijedlog iskaza o procjeni učinaka Zakona o provedbi Uredbe EU br.517/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o fluoriranim stakleničkim plinovima i stavljanju van snage Uredbe \(EZ\) br. 842/2 - Mišljenje](#)

- [Ministarstvo zaštite okoliša i prirode - Nacrt prijedlog iskaza o procjeni učinaka Zakona o provedbi Uredbe EZ br.511/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o mjerama usklajivanja za korisnike Protokola iz Nagoye o pristupu genetskim resursima - Mišljenje](#)

- [Grad Zagreb - Prijedlog Odluke o davanju u zakup i na drugo korištenje javnih površina](#)

